

Tussen droom en daad. Wat informatiegebruik betekent voor Vlaamse scholen

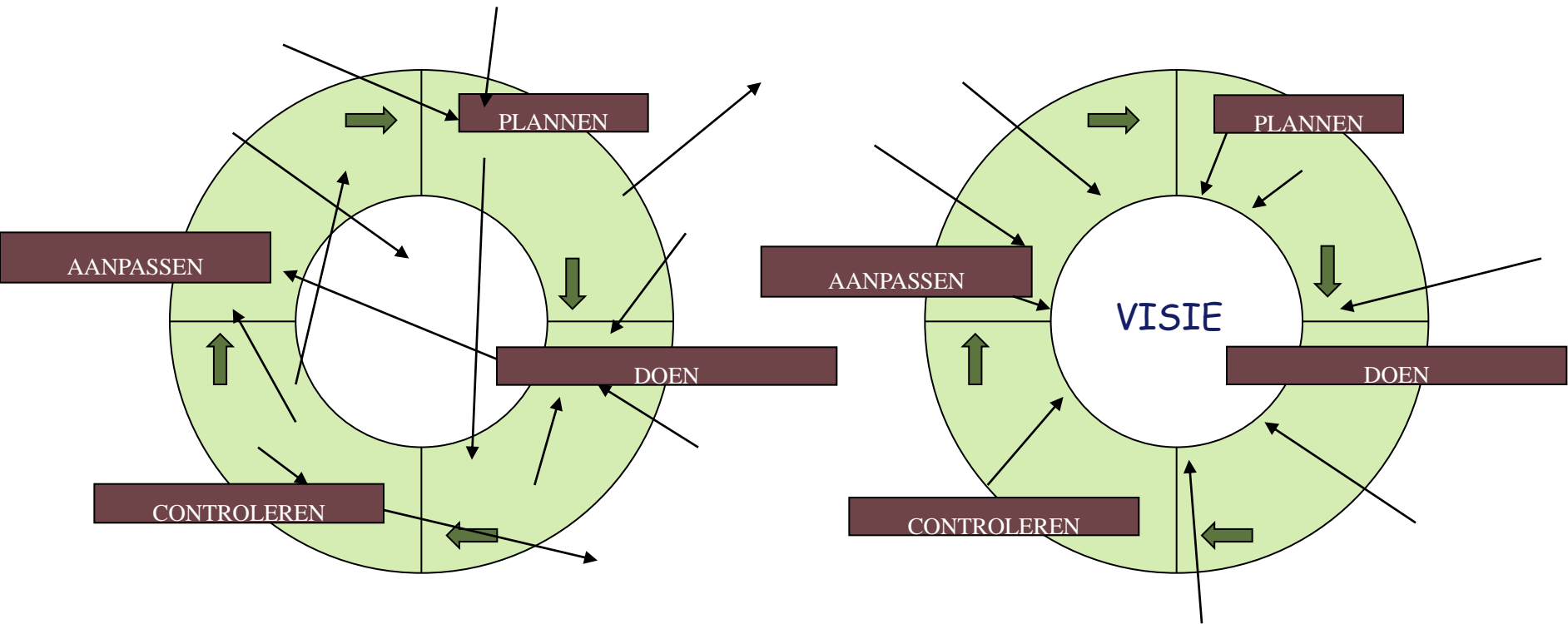
SOK-studiedag Vrijdag 6 juni 2014
Jan Vanhoof

Drie centrale ideeën

- Breng informatiegebruik naar de klasvloer
- Onze leraren zitten hier (nog) niet op te wachten
- U kan – in uw rol als informatiemakelaar – het tij keren

De visie gevisualiseerd: geïnformeerde school- en klasontwikkeling

Streefbeeld verruimen

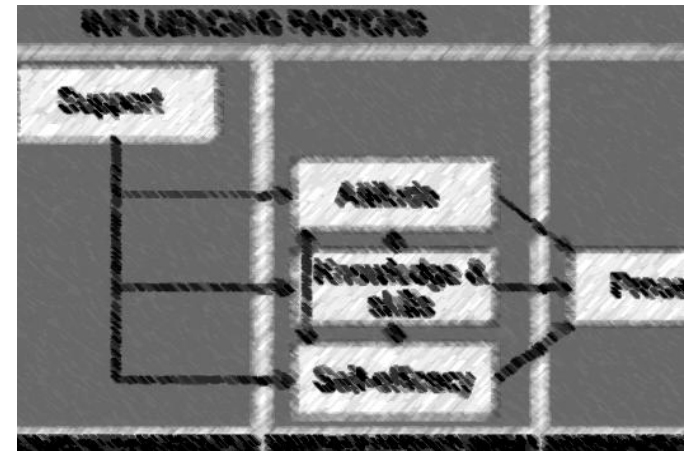
Kwaliteitszorg

Professioneel handelen

Evolveren tot onderzoekende professionals
(niet tot professionele onderzoekers)

'Niets zo praktisch als een goede theorie'

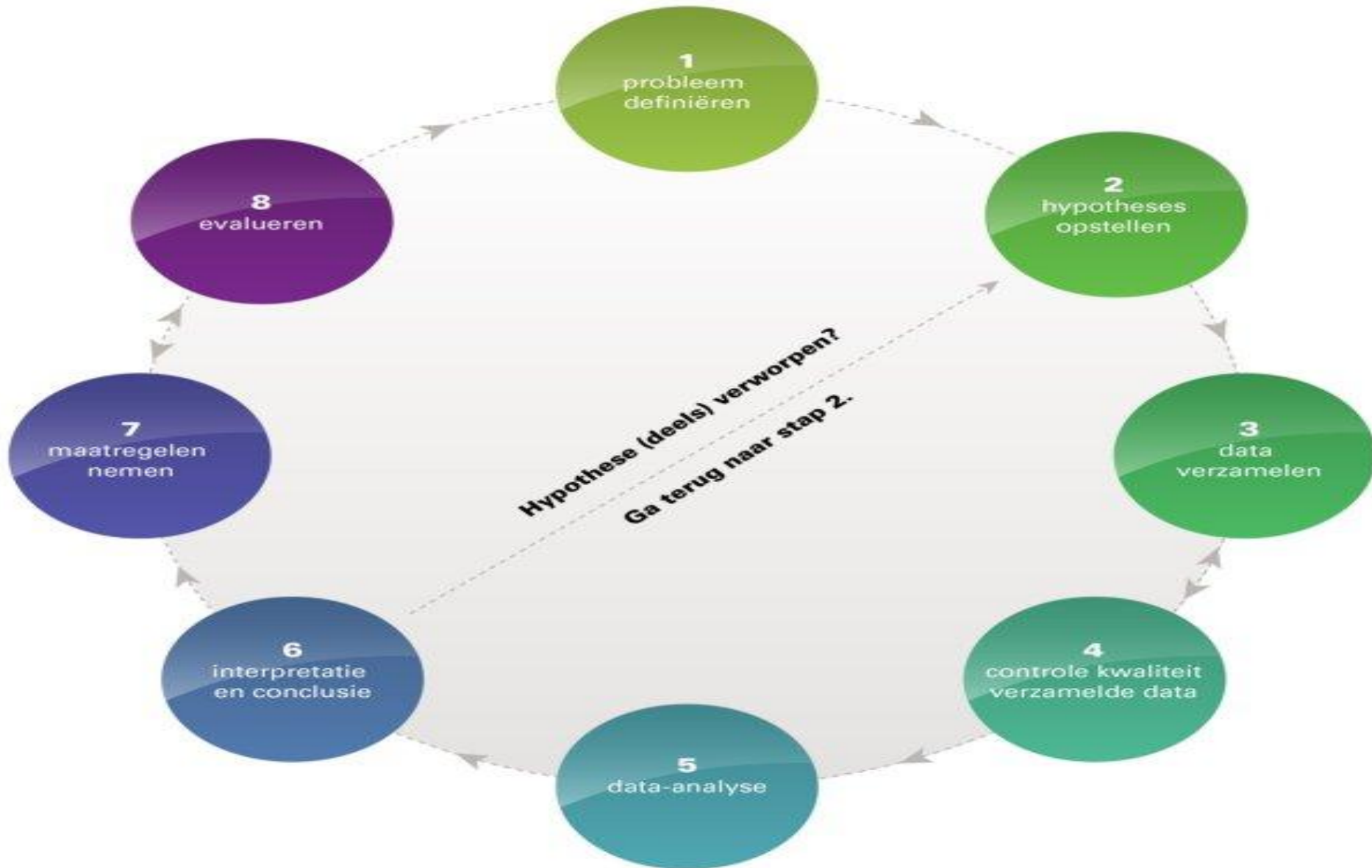
Informatiegebruik binnen brengen in de ontwikkeling van praktijk(theorie)

- Iedereen heeft (vaak onbewust) een praktijktheorie
- Verwachte veranderingen in gedrag die niet aanleunen bij de eigen praktijktheorie, zullen niet/moeilijk van de grond komen
- Informatiegebruik heeft de kracht om theorie én praktijk in vraag te stellen/uit te dagen

De wetenschappelijke/datateam procedure

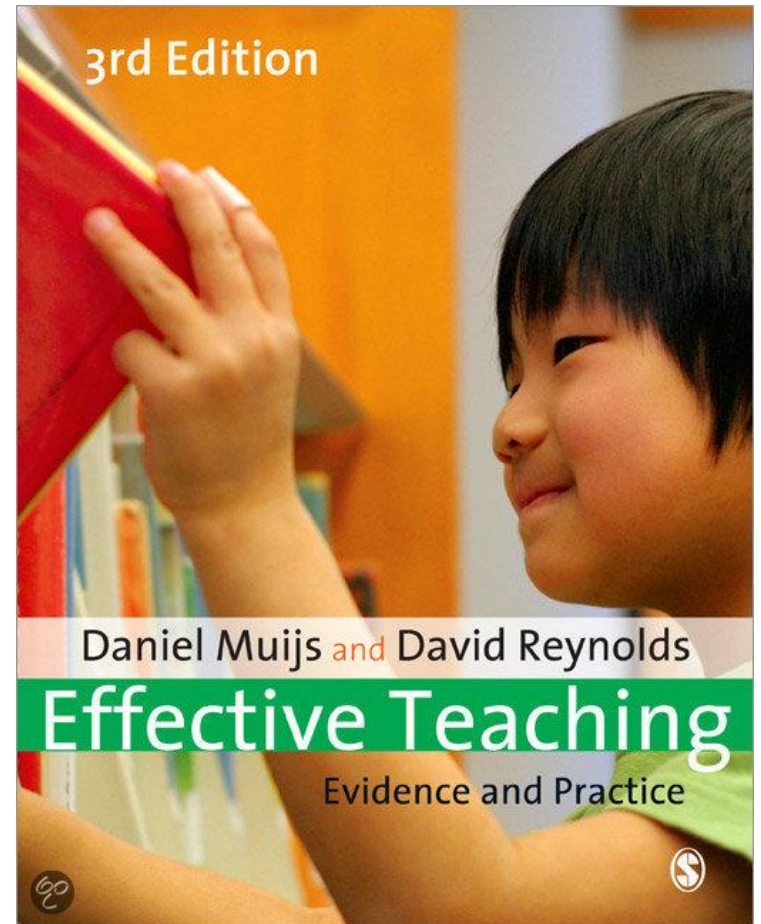
(cf. Kim Schildkamp)

'Informatie' is een breed concept

- Verschillende soorten informatie, zoals:
  - zelfevaluatie resultaten
  - inspectierapporten
  - toetsresultaten
  - vragenlijsten
  - instroom, doorstroom, uitstroom
  - observaties
  - (onderzoeksevidentie)

Goede leraren
zijn zij die het
leren begrijpen,
er inzicht in
hebben.

Evolveren tot onderzoekende professionals:

- *die hun eigen theorie expliciteren*
- *die hypothesen formuleren*
- *die evidentie zoeken om eigen denken en handelen te onderbouwen*

Datagebruik is een kwestie van techniek, maar
nog meer van mentaliteit

Hoegaarden®

witbier - bière blanche

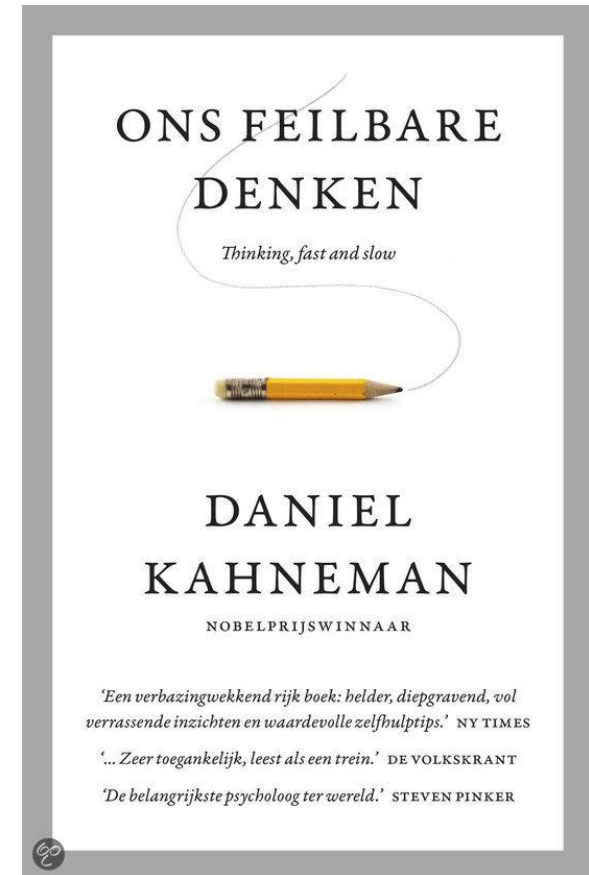
Ingezonden door: D. Hendrickx - Heist op den Berg

In theorie is er geen verschil
tussen theorie en praktijk,
maar in de praktijk wel.

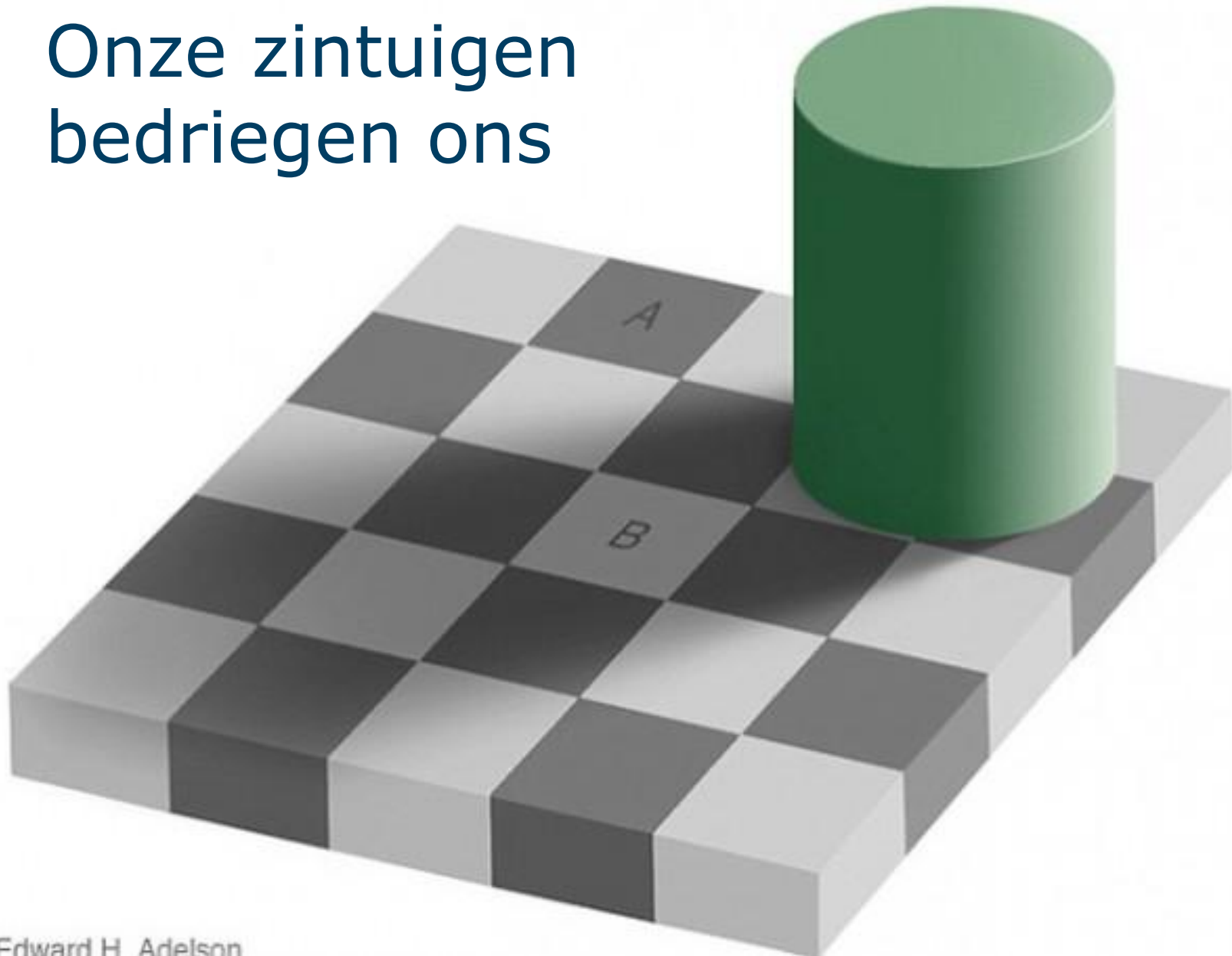

Ons brein werkt tegen

- Natuurlijke aanleg voor het behoud en de instandhouding van de bestaande overtuigingen, opvattingen en gedragingen
- Cognitieve dissonantie: (al bij al weinig functionele) manieren om om te gaan met spanning tussen bepaalde feiten en eigen overtuigingen

Onze zintuigen bedriegen ons

Edward H. Adelson

Gelukkig(e) onzekerheid

Waar ligt (juiste) balans tussen rationaliteit en intuïtie?

Daad: Wat is
de situatie in
Vlaanderen?

Droom: Wat en
waarom?

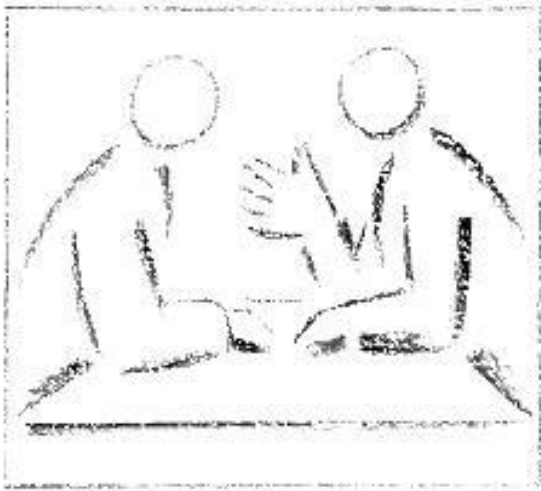
Recent onderzoek

(Uantwerpen: Roos Van Gasse)

1. Welke informatie hanteren schoolleiders en leerkrachten bij het vormgeven aan hun beleid en praktijk?
2. Welke informatiebehoefte bestaan er bij schoolleiders en leerkrachten?
3. Welke factoren faciliteren en/of belemmeren het gebruik van beschikbare informatie?

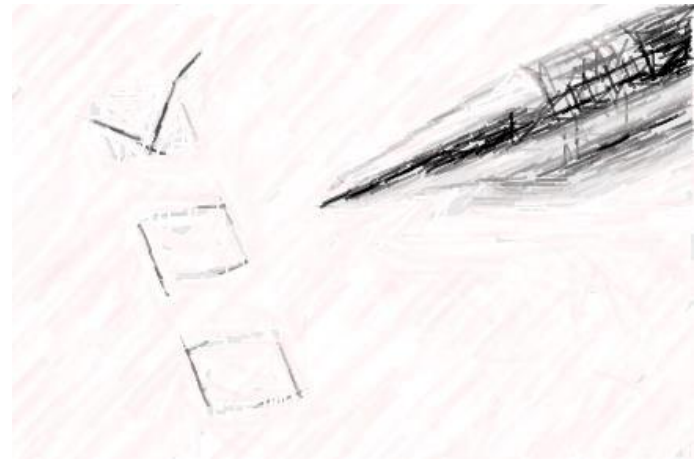
Diepte-interviews

met schoolleider en
leraar uit 12 scholen
(BaO en SO)

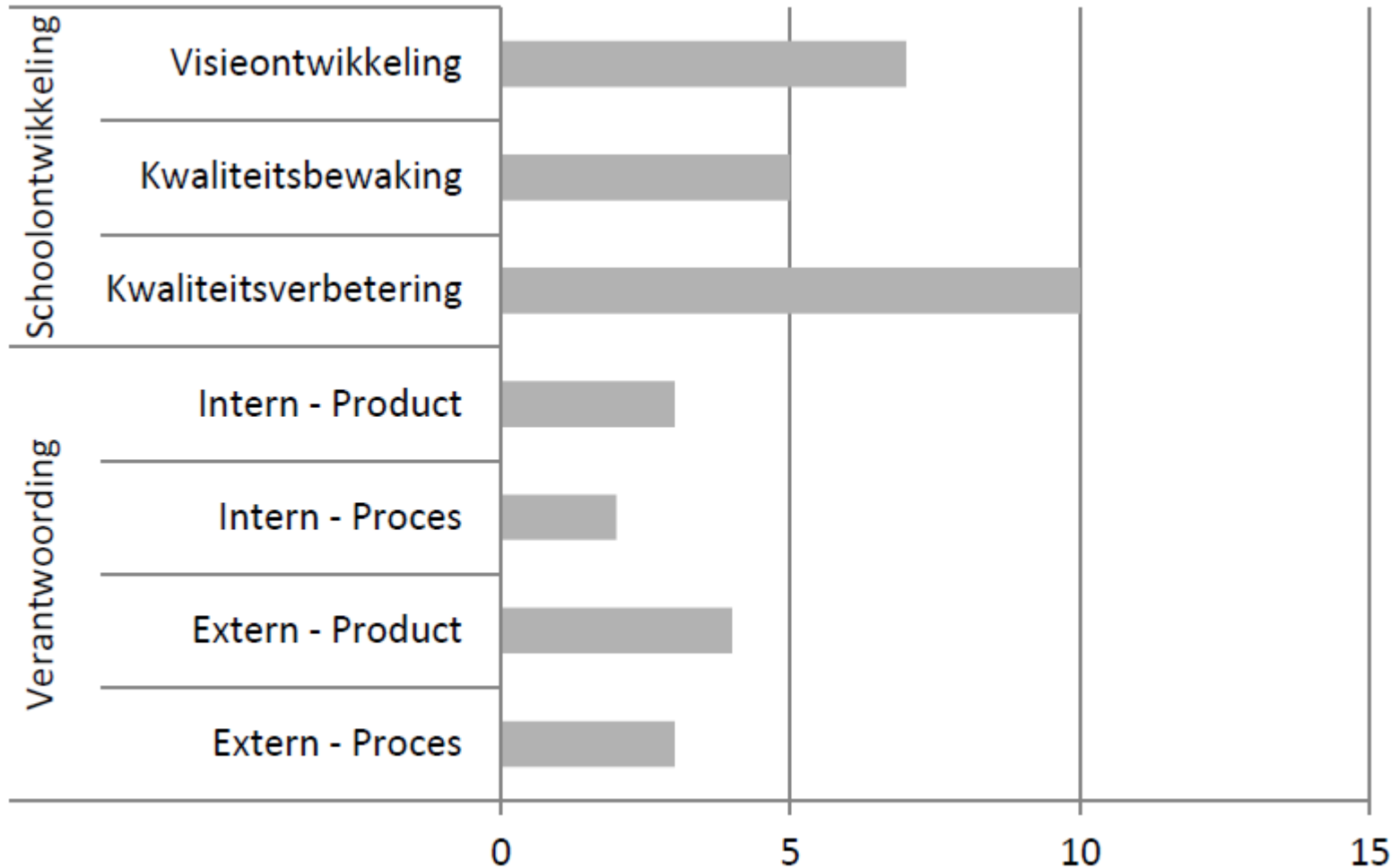

Survey

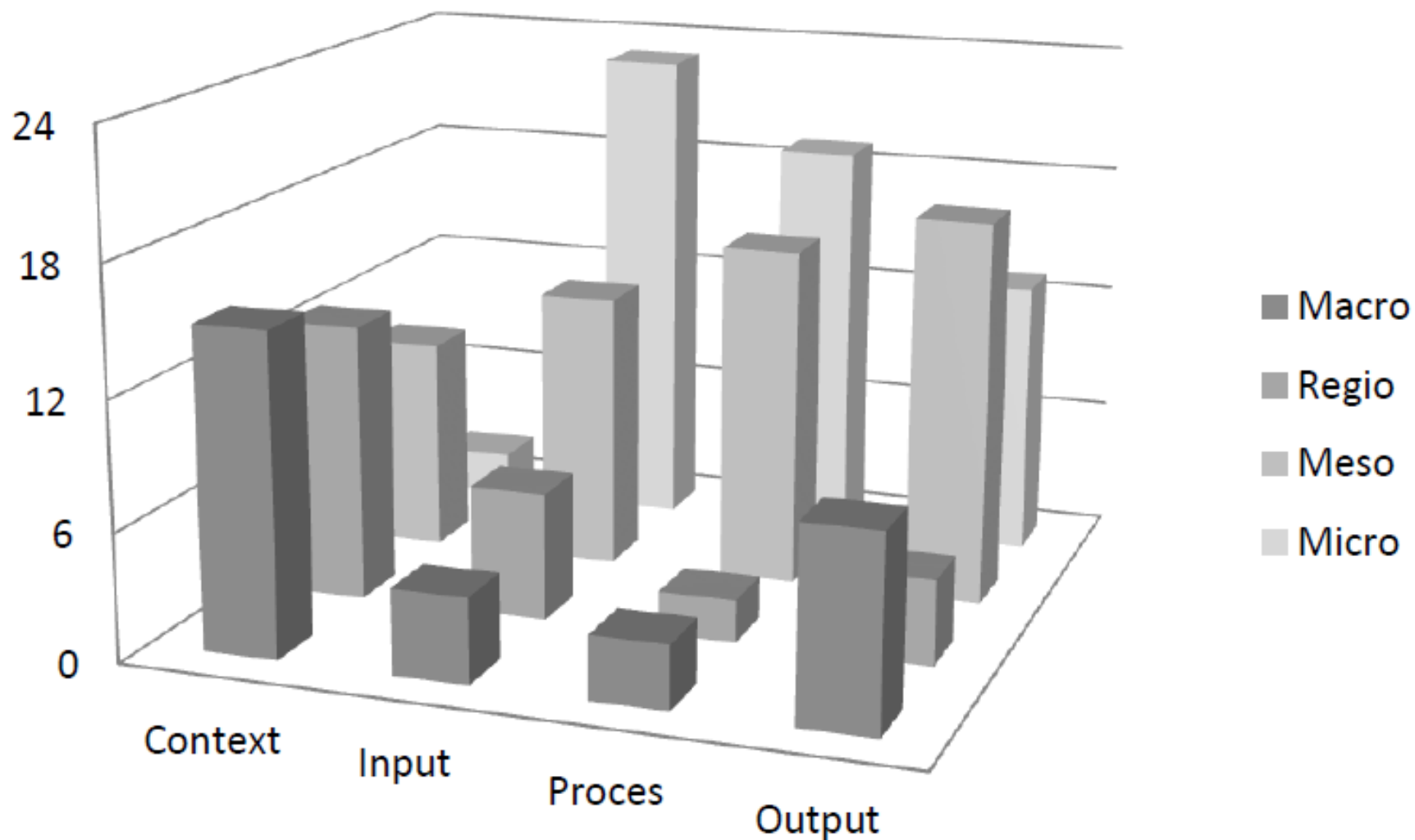
(BaO: 776
respondenten; SO: 973
respondenten)

Waarom informatie gebruiken (n=24)?

Gebruik van informatie (n=24)

Gebruik van informatie over kenmerken van leerlingen en hun (schools) functioneren (n= 1749)

Item	gem	SD	BaO	SO	SL	LK
Ik gebruik informatie over...						
1. ...cognitieve prestaties van leerlingen.	3.91	0.85	4.11*	3.75*	4.27*	3.87*
2. ...niet-cognitieve prestaties van leerlingen.	3.71	0.95	3.90*	3.56*	3.98*	3.67*
3. ...de sociaal-economische achtergrond van leerlingen.	3.73	0.99	4.01*	3.51*	4.03*	3.69*
4. ...het aanvangsniveau (cf. voorkennis) van leerlingen.	3.94	0.92	4.19*	3.75*	4.13*	3.92*
5. ...de gezinssituatie van leerlingen.	3.84	0.94	4.11*	3.62*	4.16*	3.81*
6. ...de thuistaal van leerlingen.	3.81	1.04	4.13*	3.55*	4.29*	3.77*
7. ...de voormalige schoolloopbaan van leerlingen.	3.73	1.01	3.83*	3.65*	4.22*	3.68*

Gebruik van benchmarks (n= 1749)

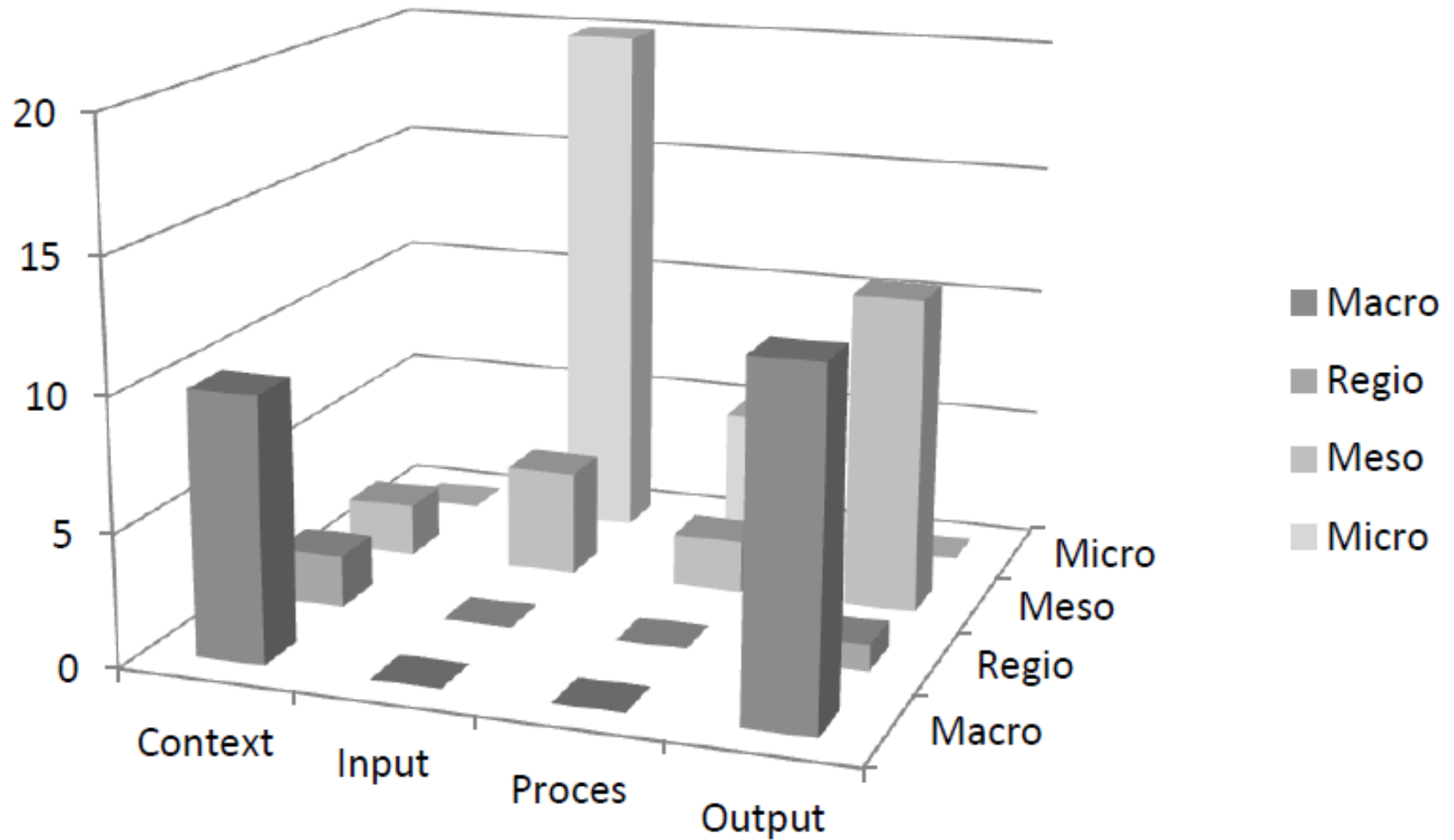
Item	gem	SD	BaO	SO	SL	LK
Ik gebruik informatie over...						
1. ...cognitieve prestaties van onze leerlingen in vergelijking met deze van leerlingen uit andere scholen.	2.23	1.16	2.46*	2.05*	2.97*	2.16*
2. ...niet-cognitieve prestaties van onze leerlingen in vergelijking met deze van leerlingen uit andere scholen.	2.06	1.04	2.12	2.01	2.38*	2.01*

Gebruik van informatie over onderwijsprocessen (n= 1749)

Item	gem	SD	BaO	SO	SL	LK
Ik gebruik informatie over...						
1. ...de (kwaliteit van de) instructie in de klas.	3.47	1.03	3.63*	3.36*	3.93*	3.44*
2. ...de pedagogische aanpak in de klas.	3.73	0.94	3.89*	3.62*	4.04*	3.71*
3. ...de (kwaliteit van de) evaluatieaanpak in de klas.	3.63	0.97	3.72*	3.58*	4.12*	3.60*
4. ...de zorgaanpak in de school.	3.79	0.96	3.92*	3.69*	4.38*	3.73*

Behoefte aan informatie (n= 24)

Behoefte aan informatie over kenmerken van leerlingen en hun (schools) functioneren (n= 1749)

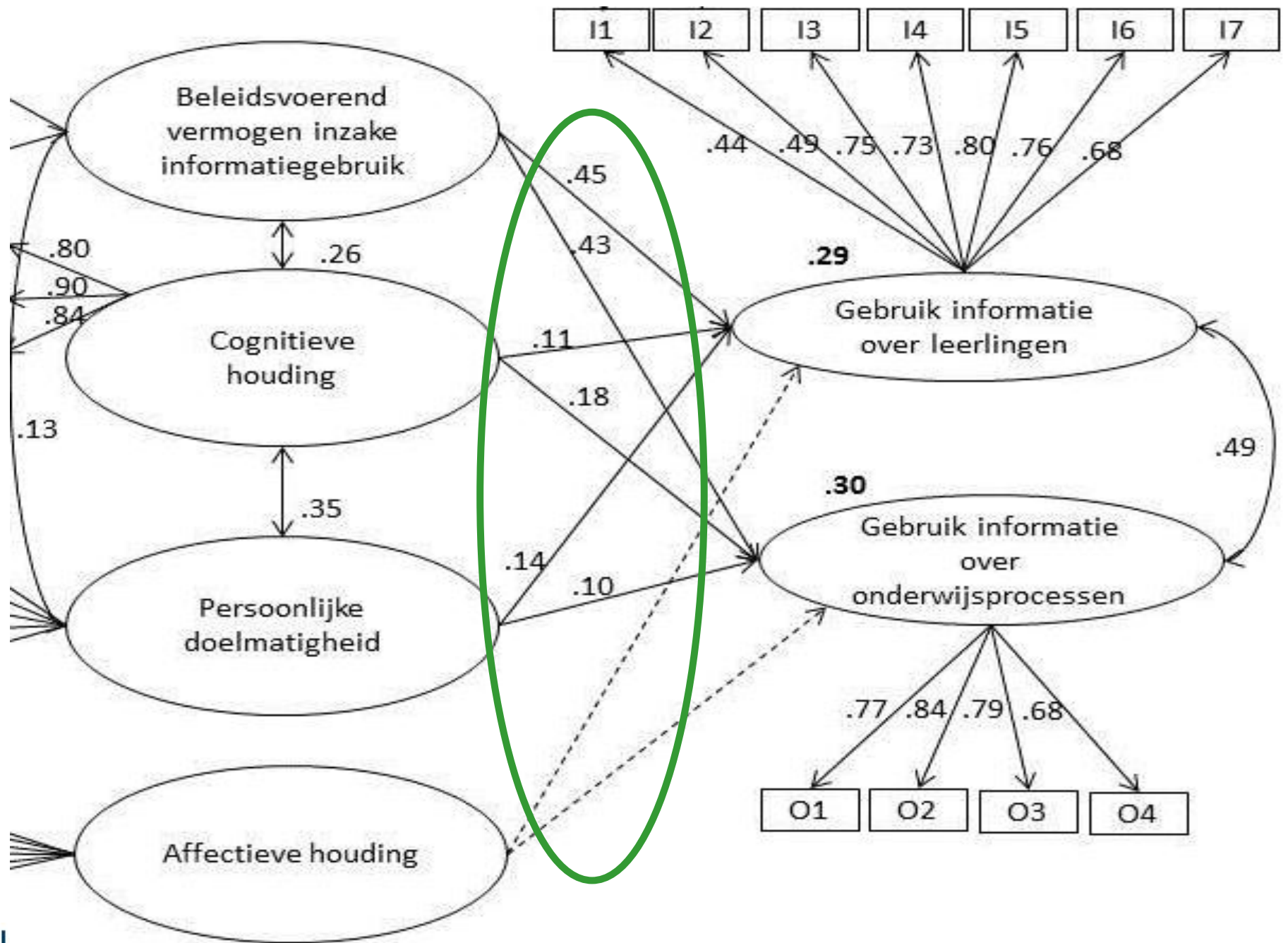
Item		gem	SD	BaO	SO	SL	LK
Ik heb behoefte aan meer informatie over...							
1.	...cognitieve prestaties van leerlingen.	2.96	1.01	2.85*	3.06*	3.07	2.95
2.	...niet-cognitieve prestaties van leerlingen.	3.10	1.02	3.14	3.08	3.36*	3.09*

Behoeftte aan benchmarks (n= 1749)

Item	gem	SD	BaO	SO	SL	LK
Ik heb behoefte aan meer informatie over...						
1. ...cognitieve prestaties van onze leerlingen in vergelijking met deze van leerlingen uit andere scholen.	2.56	1.16	2.47*	2.65*	2.86*	2.54*
2. ...niet-cognitieve prestaties van onze leerlingen in vergelijking met deze van leerlingen uit andere scholen.	2.47	1.15	2.36*	2.56*	2.80*	2.44*

Behoefte aan informatie over onderwijsprocessen (n= 1749)

Item	gem	SD	BaO	SO	SL	LK
Ik heb behoefte aan meer informatie over...						
1. ...de (kwaliteit van de) instructie in de klas.	3.16	1.06	3.07*	3.24*	3.76*	3.10*
2. ...de pedagogische aanpak in de klas.	3.20	1.07	3.13*	3.27*	3.77*	3.15*
3. ...de (kwaliteit van de) evaluatieaanpak in de klas.	3.26	1.07	3.18*	3.33*	3.77*	3.21*
4. ...de zorgaanpak in de school.	3.13	1.11	3.10	3.16	3.43*	3.09*

Hoe dit voor elkaar krijgen?

- Uit onderzoek 'leidende principes' afgeleid
- Gericht op verschillende actoren in het onderwijsveld, met de school als vertrekpunt
- Principes uitgewerkt in concrete aanbevelingen (schoolniveau + schooloverstijgend)

Investeer in/word informatiemakelaar(s)

- Personen of instanties die informatiemobiliteit en informatiegerichte cultuur stimuleren
- drie centrale taken:
  - (1) het verzamelen van informatie en ondersteunen van kennisontwikkeling,
  - (2) het koppelen van een (bestaand) informatieaanbod aan informatiebehoeften, en
  - (3) het ontwikkelen van de capaciteit inzake informatiegebruik.

Zorg voor een wake-upcall

- Bewustwording: Volle potentieel van informatie wordt (nog) niet benut
- Leg de lat inzake informatiegebruik hoger

Breng informatiegebruik naar de kern van leren en onderwijzen

- Het moet ook/vooral gaan over het pedagogisch-didactisch handelen van leraren (via klasobservaties, leerlingenbevestigingen, (gezamenlijke) lectuur)
- Van 'autopsie-datagebruik' naar 'lerend/remediërend' datagebruik'

Voer een informatiebeleid dat focust op ontwikkeling, eerder dan op controleren

- Gebruik informatie formatief in plaats van (enkel) summatief
- Focus in het ter verantwoording roepen op de wijze waarop informatiegebruik tot (schoolklas)ontwikkeling brengt, eerder dan verantwoording te vragen voor de resultaten als dusdanig
- Naar een gedeprivatiseerde klaspraktijk met horizontale verantwoording

Verbind en expliciteer de reeds aanwezige kennis en vaardigheden inzake informatiegebruik

Van 'professionele ontwikkeling voor informatiegebruik' naar 'informatiegebruik voor professionele ontwikkeling'

Jan.vanhoof@uantwerpen.be

www.edubron.be

Samenvatting onderzoek:

<http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo/>